

העמידה של מוסף. הקהל כולו חיכה בדממה - מכוסה בטלית - עד שהרב סימן שהוא מוכן. בעל התוקע התאמץ והתאמץ, נשף בשופר בכל כוחו, אך שום קול לא נשמע. העבירו את השופר למתפלל אחר, וגם הוא נשף במאמץ רב, אך לא הצליח להפיק שום קול מהשופר. לאחר ניסיונות לא מעטים, כשהשופר עובר בדממה מוחלטת מיד ליד אך לשווא, הרים הילד הקטן (לימים הרב טברסקי) את שופרו, ובתקיעות צלולות וחזקות תקע את כל הקולות. רק אחרי התפילה גילו המתפללים מי הצליח לתקוע בשופר, ואז צריך היה למצוא מבוגר שיחזור שוב על כל התקיעות, כדי להוציא את הקהל. אז בין אם תשמעו בבית הכנסת קולות ארוכים או קצרים, גבוהים או נמוכים - זכרו כי מטרתו של השופר היא לעורר אותנו לחזור בתשובה.



שופר ממרוקו עם נרתיק המיוצר מעצם של גמל

של פרה. עניין השופר הוא לעשות לנו סנגור (מליץ יושר) בבית דין של מעלה, כאשר קול השופר מזכיר את עקדת יצחק ומסירותו המוחלטת של אברהם אבינו לקדוש-ברוך-הוא, והשופר מזכיר את האיל שנאחז בקרניו בסבך, ועלה כקרבן. הפרה, לעומת זאת, מזכירה את חטא העגל, הקטגוריה הגדולה ביותר על עם ישראל. השופר איננו כשר אם הוא עשוי מבהמה טמאה, אז כיצד ייתכן, אם כן, שבמשנה נאמר שכל השופרות כשרים? ובכן, דעו לכם שאין בהמה טמאה בעולם שיש לה קרן המתאימה לשופר. כן-כן, רק לבהמות טהורות יש קרן המתאימה לשופר. קרן הקרנף, לדוגמה, עשויה משיער צפוף, ואינה מתאימה לשופר.

תקיעות של ילד

רוב הרבנים מקבלים את ההלכה שכל שופר כשר למצוות השופר, אבל מלכתחילה עדיף שופר מקרן של איל, כאמור, זכר לעקדת יצחק. עם זאת, יהודים בארצות שונות השתמשו בשופרות שונים. בין התימנים היו מי שהעדיפו את השופרות הענקיים של הקודו. כל אחת מקרניו יכולה להגיע עד לאורך של יותר ממטר! ישנן עדות המעדיפות את השופרות העשויים מקרני היעל השוכן באזור עין גדי. יהודי אשכנז העדיפו שופר שכולו ישר חוץ מקצהו. זה הקל עליהם להבריח את השופר במקרים שבהם הגויים אסרו על התקיעות. לעומתם, העדיפו הספרדים שהשופר ישמור על צורתו הטבעית, העקומה. את השופר אסור לצפות במתכת, אך מותר לצייר עליו או לחרוט בו, וכך גם נהגו בעדות שונות. קולות השופר שונים מעדה לעדה, ממש כמו מנהגי התקיעה. התרועעה שמשמיע השופר של התימנים כלל איננה דומה לזו של האשכנזים או של בני עדות המזרח. האשכנזים משתמשים בקצה הלשון כדי להשמיע את הקול הקצרצר של התרועעה, ואילו התימנים מנענעים את השופר בידיהם, וכך מוציאים את הקול. בעל התוקע חייב להיות בגיל בר מצווה, לכל הפחות. ידידי, הרב טברסקי, בן לרב של קהילה חסידית, היה רק בן 10 כשאביו העניק לו שופר כמתנת יום הולדת. הוא לימד את עצמו לתקוע בצורה הטובה ביותר. בהגיע ראש השנה הוא הקשיב לתקיעות שלפני מוסף. מנהג החסידים (וקהילות אשכנז) לתקוע בתפילת

הידעתם?

שמעון קינן, המתגורר במושב גבעת יואב שברמת הגולן, הוא יצרן שופרות. הוא החל לתקוע בשופר כבר כנער צעיר, בבית הכנסת בטבריה, אך לייצור שופרות הגיע לגמרי במקרה, לאחר שיצרן שופרות קשיש ביקש לפרוש, וביקש לעצמו מחליף שיוכל להעביר לו את סודות המקצוע.



שמעון קינן תוקע באחד השופרות שייצר

לאחר ששמעון קינן השתלם אצלו, הוא פרש מהמפעל שהקים, והסב את המכונות לייצור שופרות. שמעון קינן מסוגל לתקוע בכל אחד מהשופרות שהוא מייצר בבית המלאכה הקטן שלו, שנקרא "קול שופר", והוא מספר

כי מרבית הקרניים לייצור שופרות מגיעות מ...ארצות ערב! כן-כן, בחג הקרבן שוחטים המוסלמים צאן רב, והקרניים נשלחות במכולות גדולות לרמת הגולן, היישר לבית המלאכה של שמעון.

הוא מרוקן את העצם מהחומר הרך שממלא אותה, ומכין פתח לנשיפה. את השופרות המיועדים לציבור האשכנזי (וגם לחלק מעדות המזרח) שמעון מיישר בעזרת מכשור מיוחד, בחום גבוה.



הוא נוסע לחורים בכל קצה בגלובוס, ומחפש אחר שרידים של קהילות יהודיות נידחות במטרה להחזיר את המסורת האבודה שלהן. הוא ביקר במדינות שכף רגלו של ישראלי לא דרכה בהן, חפר במרתפים חשוכים ומצא אוצרות מופלאים. הוא ד"ר ארי גרינספן - מוהל, שוחט, רופא שיניים וסוג של אינדיאנה ג'ונס יהודי - וזה המדור שלו.